

Binnen de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over de op 20 juni 2018 ontvangen brief inzake moties en toezeggingen op het gebied van gewasbeschermingsmiddelen (Kamerstuk 27 858, nr. 429). Dit schriftelijk overleg betreft alleen de passage in de brief over de werkzame stoffen thiram en diquat, vanwege de op korte termijn te verwachten Europese besluitvorming.

De voorzitter van de commissie,
Kuiken

De griffier van de commissie,
Haveman-Schüssel

Inhoudsopgave

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie	2
Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie	3
Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie	3
Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie	3
Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie	4
Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie	4
II. Antwoord / Reactie van de Minister	5

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van het niet bereiken van een gekwalificeerde meerderheid in het Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed (SCoPAFF) inzake het voorstel van de Europese Commissie voor een niet-hernieuwing van de werkzame stof thiram. De leden van de VVD-fractie hebben begrepen dat de Europese Commissie heeft aangekondigd dit voorstel voor te leggen aan de lidstaten in een beroepscomité waarvan de stemming zal plaatsvinden op 10 of 12 juli 2018. Kan de Minister aangeven of zij voornemens is in te stemmen met het voorstel van de Europese Commissie voor een niet-hernieuwing van de werkzame stof thiram? En indien zij voornemens is om in te stemmen, hoe is de Minister tot haar besluit gekomen? Kan de Minister uiteenzetten wat haar afwegingen hierbij waren?

Kan de Minister bevestigen dat de werkzame stof thiram belangrijk is als zaadbehandelingsmiddel voor de teelt van Nederlandse gewassen? Wanneer het voorstel van de Europese Commissie wordt aangenomen en de werkzame stof thiram niet langer wordt toegelaten, wat voor een gevolgen heeft dit voor de teelt van Nederlandse gewassen en het Nederlandse zaadbedrijfsleven? Graag ontvangen deze leden een uitgebreide reactie. Is de Minister het met de leden van de VVD-fractie eens dat het van groot belang is om zorgvuldig om te gaan met de beschikbare middelen? Kan de Minister aangeven of bij een niet-hernieuwing voldoende alternatieve beschikbare middelen beschikbaar zijn? Heeft de Minister dit onderzocht? Zo ja, om welke middelen gaat dit dan? Zo nee, is zij bereid dit alsnog te onderzoeken?

Het Commissievoorstel is gebaseerd op de herbeoordelingen door de European Food Safety Authority (EFSA), de rapporterende lidstaat Frankrijk en co-rapporteur België. Het belangrijkste bezwaar van de EFSA is het risico voor vogels en zoogdieren. Gaat het hier om een direct gevaar van de werkzame stof thiram voor vogels of zoogdieren? Of is veilig gebruik voor vogels en zoogdieren mogelijk zolang de stof conform de voorschriften wordt gebruikt? Zijn er, naast de studie uitgevoerd door de EFSA, andere studies of veldonderzoeken waaruit andere conclusies getrokken kunnen worden dan de studie van de EFSA? Zo ja, om welke studies gaat dit en wat zijn de conclusies? De leden van de VVD-fractie hebben vernomen dat het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) het Commissievoorstel steunt. Heeft zij naast het advies van het Ctgb nog ander advies ingewonnen? Heeft de Minister bijvoorbeeld met de sector gesproken over het voorliggende voorstel?

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de informatie over de Europese besluitvorming over de stof thiram. Hierover hebben deze leden nog vragen.

De leden van de CDA-fractie zetten vraagtekens bij de Europese besluitvorming om de toelating van de stof thiram in te trekken. Klopt het dat de EFSA heeft vastgesteld dat er onvoldoende informatie was, zo vragen deze leden. Is de Minister ermee bekend dat deze informatie inmiddels voorhanden is, maar omdat de procedure gesloten is inmiddels niet meer betrokken kan worden bij de besluitvorming? Is de Minister bereid de Europese Commissie te vragen om de mogelijkheid te bieden om alle beschikbare informatie nog aan te mogen leveren bij de lopende beoordeling van de stof thiram? Zo nee, waarom niet? Wat gebeurt er als er bij de stemming in het beroepscomité geen gekwalificeerde meerderheid is voor het commissievoorstel? Is het mogelijk om als er geen meerderheid is alsnog de nieuwe beschikbare informatie te betrekken bij de beoordeling door de EFSA en de voorstellen van de Commissie?

Daarnaast vragen de leden van de CDA-fractie wat de effecten zullen zijn voor Nederlandse telers en zaadbedrijven als de stof thiram niet langer gebruikt mag worden. Ziet de Minister mogelijkheden om de effecten te verminderen, zo vragen deze leden. Is het mogelijk om zaden die worden geëxporteerd naar het buitenland wel te behandelen? Is het mogelijk om behandeld prebasiszaad nog te gebruiken voor de productie van basiszaad? Zo nee, wat moet er dan gebeuren met de enorme voorraden behandeld zaad? Welke oplossing ziet de Minister hiervoor?

Gezien het bovenstaande vragen de leden van de CDA-fractie of de Minister haar positie wil heroverwegen in het beroepscomité zodat de nieuwe informatie meegewogen kan worden in de beoordeling.

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van het schrijven van de Minister over de recente ontwikkelingen rondom de eventuele hernieuwing van de werkzame stof thiram. De Minister geeft aan zich in Europees verband te hebben ingezet voor de niet-hernieuwing van de betreffende stof. Hierin volgt de Minister de conclusies van EFSA, Ctgb en de Europese Commissie. Deze leden ondersteunen de Minister hierin volledig en willen haar graag bedanken voor haar inzet.

Helaas was er geen gekwalificeerde meerderheid voor het niet-hernieuwen van de toelating. Het zogenaamde beroepscomité vormt de laatste mogelijkheid om de niet-hernieuwing toch doorgang te laten vinden. Kan de Minister schetsen om welke redenen andere lidstaten, ondanks het wetenschappelijke bewijs voor de schadelijkheid van thiram, toch voor hernieuwing waren? Kan de Minister het speelveld schetsen? Wat wil de Minister verder doen om andere lidstaten te overtuigen om tot niet-hernieuwing te beslissen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie

De leden van de fractie van GroenLinks hebben met grote zorg kennisgenomen van het feit dat er nog geen Europese overeenstemming is over het verbieden van thiram. Deze leden hopen van harte dat het voorstel van de Europese Commissie alsnog aangenomen zal worden en dat geen hernieuwde goedkeuring voor thiram zal worden verleend. Dit omdat

blootstelling aan thiram onacceptabele risico's met zich meebrengt voor zoogdieren en vogels, zelfs bij een geringe blootstelling.

Deze leden hebben hierover een aantal vragen aan de Minister. Wat is haar inschatting van de verhoudingen in aanloop naar de bespreking(en) in het beroepscomité? Is zij het met de leden van de fractie van Groen-Links eens dat thiram onder geen beding een hernieuwde goedkeuring mag krijgen? Wat gaat zij doen om hiervoor voldoende steun bij haar collegae te vergaren?

Tenslotte wensen deze leden de Minister veel succes en spreken ze nogmaals de diepe wens uit dat het voorstel van de Europese Commissie alsnog aangenomen zal worden.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie kunnen zich vinden in het standpunt dat het Nederlandse kabinet eerder heeft ingenomen om op Europees niveau de stof thiram niet opnieuw goedkeuring te geven, conform het voorstel van de Europese Commissie en het advies van EFSA en het Ctgb. Dit gezien de onacceptabele risico's die deze stof meebrengt voor zowel zoogdieren als vogels. De leden van de SP-fractie gaan er vanuit dat het kabinet dit standpunt zal blijven volhouden in het beroepscomité. De leden van de SP-fractie vragen wel op welke termijn de Minister verwacht de Kamer te informeren over voortgang in de dossiers rond geïntegreerde gewasbescherming en het overschakelen op niet-chemische methoden en laag-risicomiddelen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben de brief van de Minister gelezen waarin zij de stand van zaken schetst rond de Europese besluitvorming over de herbeoordeling van de werkzame stoffen thiram en diquat in bestrijdingsmiddelen (al dan niet via zaadcoating). Deze leden hebben daarover enkele vragen en opmerkingen.

Eerder heeft de Minister laten weten dat zowel de EFSA als het Ctgb, naar aanleiding van de herregistratie die aan de orde was voor dit middel, tot de conclusie zijn gekomen dat diquat niet meer aan de toelatingseisen voldoet. Diquat heeft onacceptabele risico's voor omwonenden, omstanders en vogels. De Minister steunt daarom het voorstel van de Europese Commissie om niet tot een nieuwe goedkeuring over te gaan. De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben eerder al laten weten deze positie van de Minister te ondersteunen.

Ook voor thiram, een systemische fungicide die momenteel breed wordt toegepast in de EU, geldt dat de herbeoordeling de conclusie oplevert dat zaadtoepassing van thiram onacceptabele risico's oplevert voor vogels en zoogdieren, bij geringe blootstelling al. Dat is zowel het oordeel van de EFSA als van het Ctgb. Ook hier steunt de Minister het voorstel om de toelating van thiram niet te vernieuwen, en de leden van de Partij voor de Dieren-fractie spreken opnieuw hun steun uit voor deze positie.

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie gaan ervan uit dat de Minister, ook nu er geen gekwalificeerde meerderheid was voor het voorstel, bij haar standpunt blijft. Kan de Minister dat bevestigen? Deze leden gaan er tevens vanuit dat de voorstellen, die nu in het zogeheten beroepscomité worden voorgelegd, ongewijzigd zijn. Kan de Minister dat

bevestigen? Zo nee, wat is er veranderd aan de voorstellen? Wat gebeurt er als de voorstellen opnieuw niet worden aangenomen?

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie merken op dat waar toepassingen van thiram en diquat eerder als verantwoord werden gezien, de conclusie nu is dat zij onacceptabele risico's met zich meebrengen voor vogels en zoogdieren (thiram) en omwonenden, omstanders en vogels (diquat). Dat roept de vraag op om te reflecteren op toelatingen in relatie tot voortschrijdende inzichten over de gevaren van landbouwgif. Zeker gelet op de nijpende biodiversiteitscrisis, onder meer tot uitdrukking komend in het dramatische verlies van het aantal insecten, kunnen we ons niet meer veroorloven om middelen op de markt (toe) te laten waarvan we later moeten concluderen dat zij onacceptabele risico's met zich meebrachten. Onderschrijft de Minister dat?

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie wijzen erop dat ook aan thiram eerst minder vergaande beperkingen waren gesteld, zoals een verbod in de buitenteelt (onbedekt uitgezaaide gewassen), maar dat nu, vijf jaar later, de toepassing voor zaden die bedekt worden uitgezaaid toch óók onverantwoord blijkt. Ook voor de drie neonicotinoïden die recent aan strengere beperkingen zijn onderworpen is dat het patroon geweest: eerst toelaten, pas later concluderen dat beperkingen nodig zijn, en dan wéér later concluderen dat die beperkingen onvoldoende waren en dat er toch nog verdere beperkingen nodig zijn – waarbij toepassing in kassen nog altijd is uitgezonderd. In het belang van de bescherming van water, bodem, biodiversiteit, dieren en mensen zou toepassing van het voorzorgsbeginsel veel verstandiger zijn dan toepassing van (systemische) bestrijdingsmiddelen. Graag ontvangen de leden van de Partij voor de Dieren-fractie een reflectie van de Minister. Is zij de bereid in haar plannen om de biodiversiteitscrisis een halt toe te roepen het voorzorgsbeginsel als uitgangspunt te nemen?

II. Antwoord / Reactie van de Minister